

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Рівненський державний гуманітарний університет

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА:

***минуле, сучасне,
шляхи розвитку***

Збірник наукових праць

Випуск 18

У 2-х т. Том II

Наукові записки

Рівненського державного гуманітарного університету

*Засновано Рівненським державним гуманітарним університетом
у листопаді 2000 року*

Періодичність виходу 1-2 рази на рік

УДК 94(477)

Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку: Зб. наук. праць: наук. зап. Рівненського державного гуманітарного університету. У 2-х т. – Вип. 18. – Рівне: РДГУ, 2012. – Т. 2. – 284 с.

У збірнику вміщено статті науковців вищих навчальних закладів, присвячені розгляду історико-мистецької проблематики переважно західноукраїнських теренів. Певна частина матеріалу висвітлює різнобічні грані теоретико-методологічних проблем українського мистецтва. Окремий розділ складають повідомлення, огляди та рецензії.

Для науковців, студентів, аспірантів та усіх тих, хто цікавиться вітчизняною історико-мистецькою спадщиною.

Редакційна колегія:

Головний редактор: **Виткалов В.Г.** – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри культурології Рівненського державного гуманітарного університету

- Баканурський А.Г.** – доктор мистецтвознавства, професор (Одеса)
Виткалов С.В. – кандидат мистецтвознавства, доцент (Рівне),
відповідальний секретар, заступник головного редактора
Горпенко В.Г. – доктор мистецтвознавства, професор (Київ)
Захарчук-Чугай Р.В. – доктор мистецтвознавства, професор (Київ)
Іваницький А.І. – доктор мистецтвознавства, професор (Київ)
Кияновська Л.О. – доктор мистецтвознавства, професор (Львів)
Овсійчук В.А. – доктор мистецтвознавства, професор (Київ)
Постоловський Р.М. – кандидат історичних наук, професор (Рівне)
Ричков П.А. – доктор архітектури, професор (Рівне)
Супрун-Яремко Н.О. – доктор мистецтвознавства, професор (Рівне)
Троян С.С. – доктор історичних наук, професор (Рівне)
Федорук О.К. – доктор мистецтвознавства, професор (Київ)
Стоколос Н.Г. – доктор історичних наук, професор (Рівне)
Жиліук С.І. – доктор історичних наук, професор (Рівне)

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
КВ № 15560-4032 Р. Зареєстровано Міністерством юстиції України, наказ № 1489/5
від 18.08.2009 р.*

Упорядник тому: проф. **Виткалов В.Г.**

Рецензент: **Афанасьєв Ю.Л.** – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри образотворчого мистецтва і дизайну Київського університету ім. Б.Грінченка

Друкується за рішенням вченої ради РДГУ (протокол № 3 від 26 жовтня 2012 р.)

Редакційна колегія не завжди поділяє точку зору авторів.

Збірник зареєстрований Президією ВАК України як фахове видання з проблем мистецтвознавства (постанова № 2409/2 від 9.02.2000 р.) та перереєстрований як фахове видання з культурології (постанова № 1-05/5 від 18.11.2009 р.) та мистецтвознавства (постанова № 1-05/4 від 14.10.2009 р.)

ISBN 978–966–8424–76–2

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2012

УДК 391(477)

Н.Г. Андрушук

ІНФОРМАЦІЙНО-СЕМІОТИЧНА ПАРАДИГМА МОДИ

Сучасне суспільство характеризується підвищенням цінності людської індивідуальності і загостреним сприйняттям всього, що пов'язане з особистісним самовираженням, а тіло є одним із таких засобів. Тіло є атрибутом людського буття, а мода, як друге, штучне тіло, є культуротворчою діяльністю людини. Ця тема вже не є табуованою.

Багатообразність і різновидність підходів до інтерпретації тіла завжди проявляли себе як на рівні буденної, масової свідомості і похідних від неї практик, так і в рамках спеціалізованих, професійних видів діяльності конкретно-наукового і філософського пізнання. За всю історію вивчення і осмислення феномену тіла представниками різних наукових дисциплін накопичено достатньо матеріалу для запевнення в тому, що тілесність – предмет детально вивчений. Але повною мірою це може стосуватися лише наукової парадигми. Тіло як матеріальний субстрат значимий для вивчення і розуміння психічних процесів, розвитку людської свідомості, все більш широко вивчається психосоматикою, психофізіологією, тисячоліття нараховує практична «робота» з тілом у сфері медицини, оздоровчих технологій і т.д. Таким чином, для «наук про природу» людське тіло – предмет давньої уваги.

Філософське осмислення людиною свого тіла формується залежно від того, в якій «системі координат» розглядається людина; чи трактується тіло людини як рівноправний елемент в єдиній системі з іншими атрибутами людського буття, чи утверджується окремішність, виділеність, особливість тіла.

Актуальність теми дослідження зумовлена переходом моди з повсякденного явища в розряд феноменів культури і нерозривно пов'язана з розширенням меж її впливу на всі сфери діяльності людини і розумінням його екзистенціальних цінностей.

Успіхи в технологіях озброєнь, ефективності зброї, значно випереджають досягнення людства в гуманітарній сфері. Мода, тіло – також «зброя» і *новизною даного дослідження* є спроба виділити і дослідити інформаційно-семіотичну парадигму розуміння тіла і моди, оскільки велику кількість елементів культури можна розглядати як мову, знакову систему, включену в семіосферу. Це питання є цікавим і з історичної, і з семіотичної, і з філософської, культурологічної точок зору.

Об'єкт дослідження – семіотично-інформаційна парадигма моди. Предмет – мода як соціокультурний феномен. *Метою дослідження* є спроба виділити семіотично-інформаційний аспект моди в культурі.

Література, присвячена моді, досить об'ємна і різнопланова. Перш за все, існує величезний масив довідкової літератури про моду, енциклопедії, довідники, словники. Зокрема, в словнику В.Руднева «Культурологія ХХ век: словарь» [1] подано гіпотези багатьох вітчизняних і закордонних філософів, соціологів, істориків, економістів: Н.Михайлівського, Г.Блумера, А.Сміта, Е.Гобло. Проаналізовані наукові та науково-популярні джерела дають уявлення про сучасний рівень дослідження питання загалом й окремих його аспектів.

Використання феноменологічного підходу в аналізі людського тіла яскраво демонструється в працях одного з найвідоміших представників феноменології Моріса Мерло-Понті [2]. Цей же підхід демонструється в книзі Ж.-П. Сартра [3] і Ж.-Л. Нансі [4], який пропонує огляд етнографій тіла.

Аналіз тілесності з повним оглядом і класифікацією різних дослідницьких підходів до вивчення тілесності людини представлений в працях сучасних дослідників І.Биховської (в соціально-культурологічному аспекті) і В.Круткіна (в онтологічному аспекті). В книзі Л.Жарова намічена перспектива дослідження тілесності в контексті сукупної людської діяльності як феномену культури. Суттєве значення в означеній, предметній галузі мають дослідження психологічного (А.Леонтьєв) і психоаналітичного характеру (З.Фрейд, С.Шпільрейн Ж.Лакан, М.Фуко) пов'язані з проблемою формування образу фізичного «я» людини в структурі її самосвідомості і самооцінки, проблемою «тілесність і культура». Проблема тіла тією чи іншою мірою присутня в низці досліджень загального характеру. До належать роботи К.Леві-Брюля і М.Мосса – з етнографії, Р.Оніанса, М.Бахтіна і А.Панченко – з історії культури, дослідження з культурології і історії мистецтв. Проблему тіла, а саме характерології досліджував Е.Кречмер, К.Абрахам, В.Райх, М.Бурно.

Представники естетики вивчають моду в аспекті специфічного прояву ціннісного ставлення людини до світу як особливої сфери художньої діяльності, підкорену естетичним вимогам епохи (А.Харчев, Т.Козлова, В.Казаринова).

У працях вітчизняних та зарубіжних дослідників окреслюється коло питань, пов'язаних із модою, іміджем, тілесністю. У праці сестер Соріних «Язык одежды» [5] розкрито питання візуалізації, ролі одягу як засобу психологічного захисту особистості, виділено функції одягу.

Тема дослідження визначила необхідність звернутися до наукових праць Г.Почепцова «Паблик рилейшнз для професіоналов» [6], «Имиджелогия: теория и практика» [7], «Теория коммуникации» [8], «Элементы теории коммуникации» [9].

Включена в соціокультурний простір, «людина тілесна» опиняється під впливом багатьох соціальних факторів, що об'єктивно впливають на її тіло, природно-данну основу, робить вибір своєї «тілесної поведінки», усвідомлює характер різного роду соціальних впливів на тіло, вибирає системи «захисту» від них, або навпаки, їх культивування, закінчуючи ціленаправленим формуванням свого фізичного іміджу у відповідності з усталеними нормами, традиціями або всупереч їм. Тіло людини піддається об'єктивним впливам: екологічними факторами, способом життя, соціально-економічним статусом окремих соціальних груп. Формується образ «людини тілесної» в структурі звичайних уявлень і спеціалізованого знання (тілесність як особливий об'єкт відображення, уявлень про її кордони і атрибути; ціннісний «ранг» проблем, пов'язаних із тілом у системах цінностей суспільства, групи, індивіду; знакова, символічна інтерпретація тілесності).

Вбудоване в багатовимірний простір буття, функціонує всередині різних його підсистем, необхідне на кожних його «етапах», тіло людини також набуває різні рівні буття. На кожному з них, підкоряючись відповідним законам (природи, суспільства, культури), будучи взаємозалежним з іншими елементами відповідної системи (природними факторами, соціальними інститутами, культурними нормами), тіло постійно модифікується і постає не в одній, а в трьох своїх іпостасях: «природне тіло», «соціальне тіло» і «культурне тіло».

Під «природним тілом» потрібно розуміти біологічне тіло індивіда, що підкорюється законам існування, функціонування, розвитку живого організму.

«Соціальне тіло» – результат взаємодії природно-данного людського організму (природного тіла) з соціальним середовищем: з однієї сторони, це прояв його об'єктивних, спонтанних впливів, що стимулюють реактивні і адаптивні «відповіді» тіла; з другої, – воно походить від ціленаправлених впливів на нього, від свідомої адаптації до цілей соціального функціонування, інструмент використання в різних сферах діяльності. Яскравим прикладом є сучасний рух Femem.

«Культурне тіло» – продукт культурного формування і використання тілесного начала людини. «Культурне тіло» ніби «знімає» характеристики двох рівнів тілесного буття; воно є свого роду квінтесенцією, завершенням процесу переходу до власне людського, не лише соціально-функціональному, але і особистісному буттю тілесності.

Важливим аспектом розгляду тілесності як феномену суспільного життя є аналіз інструментальних цінностей тіла, тобто розуміння його як інструмента для реалізації позатілесних цінностей або як цінності самої по собі. Розподіл на ці групи цінностей не носить абсолютного характеру: одна і та ж цінність для різних людей і в різних ситуаціях може мати різне значення. Найбільш яскраво інструментальна цінність проявляється в професійних видах діяльності (військовій, спортивній, мистецтві). Навіть найбільш природні, здавалося б, тілесні характеристики є свого роду «артефактами», «похідними» від соціонормативних структур, що показано в працях, присвячених проблемам «мови тіла», символічних значень, положенням тіла, його кінетиці. «Ідеальні положення.. також відповідають стилю якогось часу, як і одяг, танці, музика» (Гаульхофер та ін.).

Навіть елементарні види моторної діяльності, як показують дослідження (А.Леонтєва, Б.Поршнева, М.Мосса та ін.), є дещо більше, ніж сукупність органічних процесів; вони несуть на собі відбиток особливостей перебування людини в тій чи іншій соціальній системі.

Соціокультурна залежність тіла наочно проявляє себе при співставленні таких суттєвих для соматичної поведінки нормативів, як розуміння сорому, припустимого і неприпустимого, гарного і негарного, що складалося в різних соціокультурних системах. Ці норми мають і явний соціально-диференціюючий зміст, позначаючи приналежність індивіда до певної соціальної групи, її дистанціювання (протиставлення) іншим (М.Бурдьє, М.Фитерстоун та ін.).

Практично всі підсистеми соціуму тією чи іншою мірою причетні до становлення соціокультурного тіла – наука і технологія, економіка і політика, мистецтво і релігія. Мода, в свою

чергу, являє складний феномен, в якому переплетені різномірні фактори і всі вони повинні братись до уваги, оскільки сприйняття людини також йде багатьма каналами, і по кожному з них потрібно вести свою конкретну роботу. Людина – напружений процес творення образу і постійна підтримка інтересу до нього. Кожна культура створює певний характерний для неї образ, а в образі виділяє рису, що транслює й репрезентує її в системі інших культур. Ідеалом тіла епохи середньовіччя є потворність, з погляду поняття про прекрасне у ХХІ столітті.

Одяг – полісеміотичний текст, з якого вичитуємо все про існування людської суб'єктивності. Існує «текстуальне тіло», і Ролан Барт виділив одну з максим філософії тіла: «Не можна читати, не змінюючи себе» [10]. Основою є форма, ця форма як така протистоїть матерії (бо одна і та ж матерія під впливом різних форм створює і різні твори). Знакова природа одягу як тексту подвійна у своїй основі: з одного боку, текст удає саму реальність, видає себе як такий, що має самостійне буття, незалежне від автора, як річ серед речей реального світу. З іншого, він постійно нагадує, що він – чийсь витвір і щось означає [11]. Оскільки людина живе в світі не лише реальному, але й символічному, можемо розглядати одяг як одиницю цього символічного світу. Ми розширюємо свій образ за допомогою одягу, кольору. Рівень довіри до візуального каналу значно вищий, ніж до вербального. Це пов'язано з суто психологічною ілюзією: те, що бачимо, є правдою. Мода не лише показує, але й говорить про людину. Така візуалізація зближує людей. Впливи візуального повідомлення несуть творчий характер. Ми по зовнішності бачимо, куди людина зібралась – це є фото, котре шантажує нас моральними цінностями. Мода пов'язана з соціальною, політичною, культурною сферою і безпосередньо з психічним станом індивіда. Тіло – це текст, що має складну і розгалужену етимологію (лат. *textum* – тканина, одяг, стиль; *textus* – структура, сплетіння; *texo* – ткати, сплітати, творити) [12; 457]. Таким чином, в етимологію слова входить три семантичних компонента:

- те, що створене, зроблене людиною;
- пов'язані елементи цього зробленого;
- досконалість цього зробленого.

Можемо коментувати його зміст і визначати його приналежність до певної епохи і конкретному автору. Текст не є застиглою сутністю, а діалогом між автором читачем і культурним контекстом, те, що є істинним в одному тексті (світі), може бути хибним в іншому. Так, європейське оголення жінок є неприпустимим в країнах Азії. Тому і існують суперечки між епохами, суспільствами, регіонами. Тіло включене в семіотичний простір і різні семіотичні мови має різні періоди життя (наприклад, мова моди). Межі семіотичної реальності є розмитими, тому що те, що є повідомленням для одного, не є таким для другого (наприклад, не знаючого мови, якою передається повідомлення). Водночас неясність змісту пробуджує цікавість. Незрозумілість пояснюється також тим, що користувачі, творці користуються різними культурними знаковими системами. Таким чином, для «розшифровки» значення того чи іншого символу, розкриття його «таємниці» необхідна орієнтація в «кодах культури» того чи іншого суспільства [13; 41]. Це пояснюється існуванням гетеростереотипів, коли, зустрічаючись із представниками іншого народу, люди мають природну схильність сприймати їх поведінку з позицій своєї культури.

Мода і одяг залежать від культурної ситуації в суспільстві, від догм, які там панують: якщо в середньовіччі аскетизм, то у всьому: в одязі, в інтер'єрі, в тілесності. Або обмеження росту ступенів ніг у Китаї і Японії, що вважалося ознакою аристократизму. Канони тілесності також зумовлені соціальним статусом, способом життя: у діловому костюмі японців переважає чорний колір; росіяни надають перевагу темно-синьому і сірому кольору, французи найвільніші в діловому стилі: хустинки, краватки. Це залежить від ментальності тієї чи іншої нації. Англійці відзначаються своєю консервативністю, тому форма одягу завжди строга; американці розкуті, тому одяг у них завжди вільний, вони завжди легко одягнуті. Культура накладає певні обмеження на подачу характеристик в іміджі: у Японії забороняється носити туфлі на платформі, тому що в них важко тиснути на гальма, що призводить до частих аварій; у Франції є заборона на шорти, схожі на боксерські труси. Саус Падре Айленд – мер одного міста, не дозволяє жителям носити краватки, пояснюючи це тим, що внаслідок цього панує надто офіційна атмосфера в місті. Також існує заборона на парфуми з різними назвами – «Опіум» у Китаї [14].

Культура загалом, а тіло як елемент культури, може розглядатись як текст. Але виключно важливо підкреслити, що це складно побудований текст, що розпадається на ієрархію «текстів у тексті» і утворює складне переплетення текстів. Оскільки саме слово «текст» включає в себе

етимологію переплетення. Тіло – знак, мінімальний носій мовної інформації. Сукупність знаків утворює знакову систему, або мову (мову тіла). Тіло є двосторонньою сутністю; з однієї сторони воно матеріальне (має план вираження – денотат), з другої – є носієм нематеріального змісту (план змісту). Послідовність знаків утворює текст.

Мода – це семіотична мова. Для того, щоб розглянути тіло як знак, його потрібно помістити в семіотичний простір. Пристрій, у даному випадку мода, що складається з відправника, адресата і каналу інформації, сам собі не буде працювати. Мода – це семіотична мова, що має різні періоди життя. Організація і проведення показу мод – семіосфера: зала, в якій представлені колекції різних модельєрів, епох, трендові та менш відомі, чіткі схеми маршруту моделей, їх поведінки, що є виразниками, експонатами чужих ідей. Ми отримуємо образ семіосфери. При цьому не варто лишати поза увагою, що всі елементи семіосфери знаходяться не в статичному, а рухливому стані, постійно змінюючи форми ставлення одне до одного. Це є гра. Мода є мистецьким твором і допускає відкрити кількість інтерпретацій, механізм, що його кодує, відкритий. Текст і мова можуть бути переставлені. Текст дається колективу раніше, ніж мова, і мова «вираховується» з тексту. Тіло у загальній системі культури виконує принаймні дві функції: народження нових смислів і адекватну передачу значень. Друга тяжіє до стандартизації.

Підсумком дослідження є висновок про необхідність переходу від поверхневого захоплення модою, що проявляється у завжди модній зовнішності, до підняття свого культурного рівня, збагачення духовного світу кожної особистості. Лише в цьому випадку можна створити цілісний зовнішній і внутрішній образ.

Джерельні приписи

1. Культурологія. ХХ век: Словарь / В.П. Руднев. – СПб., 1997. – 630 с.
2. Мерло-Понти М. Феноменология восприятия / М. Мерло-Понти. – СПб., 1999. – 608 с.
3. Сартр Ж.-П. Бытие и ничто: опыт феноменологической онтологии / Ж.-П. Сартр. – М.: Республика, 2002. – 639 с.
4. Нанси Ж.-Л. Corpus / Ж.-Л. Нанси. – М., 1999. – 158 с.
5. Сорини Сестры. Язык одежды / Сестры Сорини. – Луганськ: Глобус, 1999. – 198 с.
6. Почепцов Г.Г. Павлик рилейшнз для профессионалов / Г.Г. Почепцов. – М.: Рефлбук. – К.: Ваклер, 1999. – 624 с.
7. Почепцов Г.Г. Имиджеология: теория и практика / Г.Г. Почепцов. – К., 1998.
8. Почепцов Г.Г. Теория коммуникации / Г.Г. Почепцов. – М.: Центр, 1998. – 352 с.
9. Почепцов Г.Г. Элементы теории коммуникации / Г.Г. Почепцов. – Ровно, 1999. – 144 с.
10. Подорога В.А. Феноменология тела. Введение в философскую антропологию: Материалы лекционных курсов 1992-1994 годов / В.А. Подорога. – М.: Ad Marginem, 1995. – 340 с.
11. Лотман Ю. Текст в тексте / Ю. Лотман // Труды по знаковым системам. – Тарту, 1981. – № 14. – С. 3-19.
12. Руднев В.П. Энциклопедический словарь культуры ХХ века / В.П. Руднев. – М.: Аграф, 2003.
13. Ученова В.В. Символизация в рекламном творчестве / В.В. Ученова // ВМУ. – Серия 10. Журналистика. – 2001. – № 2. – С. 40-49.
14. Аймірхамова Шахры / Ш. Аймірхамова // Bazaar. – 2000. – № 9.

Резюме

Подана стаття є текстом, що пояснює актуальні питання тіла і моди, як мови тіла в інформаційно-семіотичній парадигмі. Дане дослідження допоможе виділити синергію тіла – моди, тіла – культурного об'єкту і тіла – носія смислу.

Ключові слова: тіло, мода, ідеал, культура.

Summary

Androshuk N. Semi-otic paradigm of fashion

This article represents a text, that explains the most urgent issues body and fashion. The research will help to identify the synergies like body of man, body of cultural object and body as a transfer of meaning.

Key words: body, ideal, culture, fashion.

Анотація

Эта статья представляет собой текст, поясняющий наиболее актуальные вопросы тела и моды, как языка тела в информационно-семиотической парадигме. Исследование поможет выделить синергию тела и моды, как языка тела, тела – культурного объекта и тела – носителя смысла.

Ключевые слова: тело, мода, идеал, культура.

ЗМІСТ

Розділ I. ДИНАМІКА КУЛЬТУРИ.

КУЛЬТУРНА ПАМ'ЯТЬ. КУЛЬТУРА ТА ТРАДИЦІЇ

Ю.С. Сабадаш. Інтерпретація ідей гуманізму у вітчизняній науковій думці	3
А.А. Гоцалюк. Неоміфологізм і традиція: історіографічний досвід	8
В.О. Радзівеський. Культуротворча християнська субкультура як підґрунтя культури Київської Русі	12
О.М. Бляшук. Особливості виникнення та розвитку літописання і книгописання в Київській Русі	18
К.М. Гамалія. Монастирські сади Європи часів середньовіччя	22
О.В. Курочкін. З ранньої історії європейських балів-маскарадів	26
Т.Школьна. Роль цехових музикантів у формуванні музичного побуту українських міст XVI-XIX ст.	31
О.С. Хлестун. Український різдвяний вертеп як універсальна мистецька форма	37
Т.В. Смирнова. Проблеми вивчення культурної спадщини Волині кінця XVIII – початку XIX століть у спеціальній літературі	41
В.А. Русавська. Ярмаркова гостинність України XIX століття	45
Л.Г. Дабло. Харківський період творчості Д.Овсянико-Куликовського	50
С.Ю. Сабадаш. Харківська наукова психологічна школа 1930-х років та її внесок у розвиток української культурологічної думки	54
Р.І. Безугла. Зародження гламурного стилю. Гламур як візитка Голівуду (1920-1940 роки)	58
І.І. Панура. Вплив громадських та просвітницьких товариств на культурно-мистецьке життя Дрогобиччини першої половини XX століття	64
Н.І. Чернишевич. Масове театралізоване культурно-спортивне свято в Галичині (кінець XIX – початок XX ст.)	69
О.О. Матола. Діяльність аматорських театральних осередків у культурі України XIX ст.	73
І.В. Петрова. Раціоналістична парадигма дозвілля у працях Ж.-Ж. Руссо	77
О.П. Щокіна. Пошуки абсолютного – філософське «запитування» О.Богомазова, ідеалізм В.Кандинського, «вчування» М.Гершенфельда	82
Т.В. Поляшенко. Історико-правові засади культури родинних відносин в Україні	87
О.М. Полтавець. Українське шкільництво в контексті збереження етнокультурної ідентичності діаспори в США	91
Т.Г. Добіна. Публічне слово видатного майстра композиції – Бориса Лятошинського	95

Розділ II. ПРОБЛЕМИ І СУПЕРЕЧНОСТІ

СУЧАСНОГО КУЛЬТУРНОГО ПРОЦЕСУ

О.В. Кравченко. Стратегічний вимір культурної політики України в контексті сучасного дискурсу нації	100
О.С. Гулая. Етнічна самосвідомість як чинник забезпечення культурної самобутності греків в Україні (на прикладі грецьких спільнот м. Харкова та м. Маріуполя)	105
Л.П. Ігнатова. Творчість Астора П'яцоллі як репрезентація музичної повсякденності	110
О.Ю. Коржов. Стан наукової розробки проблеми феномену альтерглобалізму як ідеології руху антиглобалізму	115
Т.М. Князєва. Роль етнонаціональних процесів у функціонуванні народної художньої культури та мистецтва	120
С.С. Соланський. Проблема взаємодії елітарного і масового мистецтва в сучасному культурному континуумі	125
С.О. Ігнатов. Культура гармонійної життєдіяльності як умова формування здорового способу життя	129

<i>С.В. Виткалов.</i> Сучасна регіональна культурна практика крізь призму художньої фотографії	134
<i>О.Драгомирецька.</i> Обробки пісень літературного походження Анатолієм Авдієвським: специфіка трансформації образного змісту	138
<i>В.М. Лазука.</i> Регіональні дослідження волинського фольклору в роки державної незалежності України	142
<i>М.В. Левенець.</i> Культурологічні дисципліни у сучасному ВНЗ: стан і проблеми	147
<i>А.А. Мірошніченко.</i> Музична освіта України: категоріальний апарат дослідження	150
<i>С.Царук.</i> Вокальна школа українського професора Олександра Мишуги	153
<i>Л.М. Білозуб.</i> Сучасні композиторські школи в Україні	160
<i>Ю.П. Дрابعук.</i> Тенденції розвитку сучасної популярної пісні в Україні	164
<i>М.В. Богданова.</i> Основні аспекти дослідження конкурсної бальної хореографії	169
<i>Н.Г. Андросук.</i> Інформаційно-семіотична парадигма моди	173
<i>О.О. Білецька.</i> Переклад у контексті взаємодії культури	177

Розділ III. КУЛЬТУРА ТА СУСПІЛЬСТВО. КУЛЬТУРА ПРОФЕСІЙНИХ СФЕР ДІЯЛЬНОСТІ

<i>М.Г. Складановська.</i> Синергетичний підхід до проблем екологічної інкультурації	181
<i>Г.А. Толок.</i> Сервісна діяльність як елемент культури в ресторанних практиках	184
<i>Л.М. Устименко.</i> Історико-культурні аспекти розвитку етнографічного туризму в Україні	188
<i>О.О. Лавренюк.</i> Знаковість українського народного одягу	193
<i>Р.В. Дьяченко.</i> Культура використання національних стилів в інтер'єрі ресторанних закладів ...	198
<i>О.Є. Зараховський.</i> Українські об'єкти культурної спадщини в контексті розвитку туристичних регіонів (на прикладі Черкаської області)	204
<i>О.С. Ляховська.</i> Культура сервісу в українському круїзному туризмі радянського періоду	209
<i>М.І. Шевченко.</i> Динаміка розвитку традиційної побутової культури під впливом технологічних і соціальних чинників	214
<i>І.О. Комарніцький.</i> Гостинність як культурне явище: історіографічний огляд	219
<i>Л.О. Карпова, О.П. Магеря.</i> Сімейно-побутова обрядовість українців у контексті православної традиції	223
<i>А.О. Медведєва.</i> Маска у засобах виразності актора сцени та артиста естради: художньо-творчий аспект	228
<i>Г.А. Фененкова.</i> Реалізація філософської парадигми деконструктивізму в архітектурі	232
<i>Л.О. Чухрай.</i> Житлове домобудівництво періоду енеоліту-пізньої бронзи як об'єкт для відтворення у скансенах	237
<i>М.Є. Канєвський.</i> Природні фактори та їх особливості у створенні мистецьких ландшафтних об'єктів	240
<i>О.В. Цапук.</i> Ціннісні та художньо-образні аспекти сприйняття реклами	244
<i>Ю.О. Ювковецька.</i> Соціальна реклама в контексті культурних практик	248
<i>І.В. Лісова.</i> «Приватна книжкова колекція»: теоретичні підходи до визначення поняття	253
<i>О.А. Сіра.</i> Історична ретроспекція бібліотеки як закладу культури в Україні	258
<i>К.І. Станіславська.</i> Специфіка постмодерністської видовищності	263
<i>Я.В. Бабич.</i> Культурно-дозвіллева діяльність молодіжних центрів України як феномен	267

Розділ IV. ПОВІДОМЛЕННЯ, ІНФОРМАЦІЯ, РЕЦЕНЗІЇ

<i>Ю.М. Нікольченко.</i> Нові виміри вивчення регіональної художньої практики в Україні	272
<i>В.Г. Виткалов.</i> Музична культура української діаспори кінця XIX-XX століть крізь призму сучасної монографічної літератури	276
<i>Відомості про авторів</i>	279

TABLE OF CONTENTS

Division of I. DYNAMICS OF CULTURE. CULTURAL MEMORY. CULTURE AND TRADITIONS

<i>U.Sabadash.</i> Interpretation of ideas of humanism is in home to scientific thought	3
<i>A.Gosaluk.</i> Neomythologism and tradition: historiographical experience	8
<i>V.Radzievskiy.</i> Culturology Christian subculture as soil of culture of Kyiv Rus	12
<i>O.Blyashuk.</i> Features of origin and development of knigopisaniya in Kyiv to Rus	18
<i>K.Gamaliya.</i> Monasteries gardens of Europe are at times of middle ages	22
<i>O.Kurochkin.</i> From early history of the European From early history of the European points-masquerades	26
<i>T.Shkolna.</i> The role of workshop musicians is analyzed in forming of musical way of life of the Ukrainian cities of XVI-XIX of centuries	31
<i>O.Xlustun.</i> Ukrainian Christmas den as universal artistic form	37
<i>T.Smirnova.</i> Problem of study of cultural heritage of Volyn of end of XVIII – beginning of XIX of centuries in the special literature	41
<i>V.Rusavs'ka.</i> Hospitality trade fair in Ukraine XIX century	45
<i>L.Dablo.</i> Kharkiv period of work D.Ovsyanik-Kylikovsy	50
<i>S.Sabadash.</i> Kharkiv scientific psychological school of 1930th and her contribution are to development of the Ukrainian culturological idea	54
<i>R.Bezugla.</i> Origin of glamour style. Glamour as visiting-card of Hollywood (1920-1940)	58
<i>I.Papura.</i> Influence of public and elucidative societies is on cultural and art life of Drohobych of the first half of XX of century	64
<i>N.Chernusevich.</i> The mass theatricalizes in a civilized manner-sporting holiday in Galichina (an end of XIX is beginning of XX of century)	69
<i>O.Matola.</i> The activity of the amateur theater centers in the culture of the Ukrainian in the XIXth century	73
<i>I.Petrova.</i> A paradigm of rationalism of leisure is in labours of G.-G. Rousseau	77
<i>O.Shchokina.</i> The search for the absolute – the philosophical «questioning» A.Bogomazov, idealism V.Kandinsky, «empathy» M.Hershenfelda	82
<i>T.Polyachenko.</i> The historical-legal bases of the culture of the family relations in the Ukraine	87
<i>O.Poltavec.</i> Ukrainian schooling in the context of maintenance of ethnically-cultural identity of Diaspora in the USA	91
<i>T.Dobina.</i> Public word of prominent master of composition Boris Lyatoshunskiy	95

Division of II. PROBLEMS AND CONTRADICTIONS OF THE MODERN CULTURAL PROCESS

<i>O.Kravchenko.</i> Strategic measuring of cultural policy of Ukraine is in context of modern diskurs of nation	100
<i>O.Gulaya.</i> Ethnic consciousness as factor of providing of cultural originality of Greeks is in Ukraine (on example of Greek associations of Kharkov and Mariupol)	105
<i>L.Ignatova.</i> Work of Astor Piazzolla as recreation of musical daily occurrence	110
<i>O.Korgov.</i> State of of scientific development of problem of the phenomenon alterglobalizm as ideologies of rush	115
<i>T.Knyazeva.</i> A role of ethnic national processes is in functioning of folk artistic culture and art	120
<i>S.Solanskiy.</i> The problem of interaction of elite and mass art in modern cultural continuum	125
<i>S.Ignatov.</i> Culture of harmonious vital functions as condition of forming of healthy way of life	129
<i>S.Vytkalov.</i> The modern Rivne area is through the prism of artistic photo (before the exit of album a photo)	134
<i>O.Dragomiretska.</i> Treatments of songs of literary origin by Anatolii Avdievski: specific of transformation of vivid maintenance	138

<i>V.Lazuka.</i> Regional research volynian folklore in the independence	142
<i>M.Levenets.</i> Peculiarities of studying of cultural disciplines in the university	147
<i>A.Mirosnicenko.</i> The music education of the Ukraine: the categories of the research	150
<i>S.Tsaruk.</i> Vocal school of the Ukrainian professor Olexander Myshuga	153
<i>L.Bilozub.</i> The modern composers school in the Ukraine	160
<i>U.Drabchuk.</i> Progress of modern popular song trends are in Ukraine	164
<i>M.Bogdanova.</i> The main aspects of the study of the contest ballroom dance	169
<i>N.Androshuk.</i> Semi-otic paradigm of fashion	173
<i>O.Bileska.</i> Translation is in context of co-operation of cultures	177

Division of III. CULTURE AND SOCIETY.

CULTURE OF PROFESSIONAL SPHERES OF ACTIVITY

<i>M.Skladanovska.</i> The synergistically going is near the problems of ecological enculturation	181
<i>G.Toloc.</i> Service activity how the element of culture is in restaurant practices	184
<i>L.Ustymenko.</i> Stages of development of ethnographical tourism in Ukraine	188
<i>O.Lavrenuk.</i> Sign of Ukrainian folk clothes	193
<i>R.Diachenko.</i> Culture of the use of national styles in interior of restaurant establishments	198
<i>O.Zaraxovskiy.</i> Ukrainian objects of cultural heritage in the context of the development of tourist regions (in the example of Cherkassy region)	204
<i>O.Lyahovska.</i> A culture of service is in Ukrainian cruise tourism of soviet period	209
<i>M.Shevchenko.</i> A dynamics of development of traditional domestic culture is under act of technological and social factors	214
<i>I.Komarnickiy.</i> The Hospitality as a Cultural Phenomenon: the Historiographical Review	219
<i>L.Karpova, O.Magera.</i> The family domestic rituals of the Ukrainians in the context to the orthodox tradition	223
<i>A.Medvedeva.</i> A mask is in facilities of expressiveness of actor of the stage but artist of the stage: artistically-creative aspect	228
<i>G.Fenenkova.</i> Realization of philosophical paradigm of deconstructivism is in architecture	232
<i>L.Chuxray.</i> Housing house-building of period of Eneolithic of Bronze as object is for recreation in scansions	237
<i>M.Kanevskiy.</i> Natural factors and their features which are used in creation of artistic landscape objects	240
<i>O.Tsapuk.</i> Valued and artistically-vivid aspects of advertising perception by young people	244
<i>Y.Yuvkovetska.</i> Social advertising in the cultural practices context	248
<i>I.Lisova.</i> «Private book collection»: theoretical going near determination of concept	253
<i>O.Sira.</i> Historical retrospective view of library as to establishment of culture in Ukraine	258
<i>K.Stanislavska.</i> Specificity of postmodern entertainment	263
<i>Y.Babich.</i> In a civilized manner is activity of youth centers of Ukraine as phenomenon	267

Division of IV. REPORTS, INFORMATION, REVIEWS

<i>Y.Nikolchenko.</i> Review of the monograph: S.V. Vitkalov. Rivne area: cultural and art potential in the paradigms of contemporaneitu / S.V. Vitkalov. – Rivne: PP DM, 2012. – 416 pages: pict.	272
<i>V.Vitkalov.</i> Musical culture of the Ukrainian Diaspora of end of XIX-XX of centuries through the prism of modern monographic literature: [Review on monograph of G.Karas’ the «Musical culture of the Ukrainian Diaspora in world of XX of century». It is Ivano-Frankivsk, 2012. – 1164 c.]	276